

66

MMB2017000000840

Rada města Brna

ZM7/ 2680

R7/29. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 20. června 2017

Název:

Projekt „Podpora stabilizace ohrožených rodin II.“ - posouzení projektu

Obsah:

- Důvodová zpráva
- Posouzení projektu

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo města Brna

s c h v a l u j e
posouzení projektu „Podpora stabilizace ohrožených rodin II.“, které tvoří přílohu č.... těchto usnesení

s o u h l a s í
s přípravou žádosti o dotaci z Operačního programu Zaměstnanost na projekt „Podpora stabilizace ohrožených rodin II.“ v rámci parametrů uvedených v posouzení projektu

u k l á d á
Radě města Brna zajistit přípravu žádosti o dotaci z Operačního programu Zaměstnanost na projekt „Podpora stabilizace ohrožených rodin II.“ v rámci parametrů uvedených v posouzení projektu.

T: 27. 8. 2017

Stanoviska dotčených orgánů:

Materiál byl předložen Radě města Brna na její schůzi č. R7/120 konané dne 13. 6. 2017

Zpracoval:
Odbor implementace evropských fondů
Odbor sociální péče

Předkládá:
Rada města Brna

Důvodová zpráva

V souladu s Metodikou implementace projektů (spolu)financovatelných z evropských fondů a národních programů je voleným orgánům města Brna předloženo posouzení projektu s názvem **Podpora stabilizace ohrožených rodin II**. Projekt vychází ze schváleného Strategického plánu sociálního začleňování města Brna pro období 2016-2019 (dále jen SPSZ) který ZMB schválilo na svém zasedání č. Z7/16 konaném dne 15. března 2016 a realizuje vybrané cíle.

Ve městě Brně a zejména potom v městských částech, na jejichž území se nacházejí sociálně vyloučené lokality, je značné zatížení pracovníků sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD). Služby poskytované nestátními neziskovými organizacemi (dále jen NNO) a Magistrátem města Brna podporují a zkvalitňují práci s rodinami, i přesto nejsou kapacity služeb odpovídající poptávce (např. objednacích lhůty do manželské poradny jsou v současnosti 4-6 týdnů). V důsledku toho není dostatečně intenzivní přímá práce s dysfunkčními a neúplnými rodinami, které jsou zpravidla v evidenci OSPOD, a také spolupráce mezi jednotlivými aktéry je u dané cílové skupiny nefunkční. Nedostatečná celistvost přímé práce s rodinným komplexem následně prohlubuje narušení vztahů v rodině a zanedbávání péče o dítě.

Koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015-2019 zdůrazňuje nutnost uplatňování rodinné politiky zejména v oblasti podpory partnerských a rodičovských kompetencí a stability rodiny. Proto je hlavním cílem projektu stabilizace rodin prostřednictvím posilování roviny vztahové, emocionální, výchovné i sociální.

Postoj města Brna k postavení rodin je evidentní z *Koncepce rodinné politiky města Brna*, přičemž jako hlavní zdroj stability a emoční rovnováhy by měla být dobrá rodina.

Vysoké počty ohrožených rodin žijících ve městě Brně podkládá hned několik analýz či statistik. Data získaná v rámci tzv. registračního týdne pro rodiny v bytové nouzi vypovídají o situaci celých 421 rodin, které jsou různou měrou ohrožené a potřebují podporu sociálních služeb. Kromě základních údajů byla zjišťována i data o fungování, socializaci a stabilitě rodin. Zjištěná data dokládají souvislosti narušených partnerských vztahů, dopad na kvalitu péče o dítě, rozvrat vztahů mezi členy rodiny a naprostou destabilizaci rodinného prostředí u nemalého počtu rodin žijících ve městě Brně. Mezi vysoce ohrožené rodiny potřebující dlouhodobou a intenzivní podporu sociálních služeb patří 4 % všech sečtených rodin. Středně ohrožených rodin je však celých 48 % a stejný počet rodin (také 48 %) lze považovat za mírně ohrožené.

Vysoké počty ohrožených rodin dokládá také statistika počtu odebraných dětí z péče rodičů na území města Brna z roku 2015, která tím potvrzuje data získaná v rámci registračního týdne. Celkový počet dětí odebraných z péče rodičů v roce 2015 byl 250, přičemž o rodiny v hmotné nouzi se jednalo v 52 případech rodin.

Z důvodu potřebnosti komplexní podpory stabilizace ohrožených rodin na území města Brna a vzhledem k maximální možné výši rozpočtu projektu přistupujeme ke dvěma projektům, které jsou obsahově obdobné, ovšem liší se lokalizací. Jedná se o projekt *Podpora stabilizace ohrožených rodin I*. a dále o předkládaný projekt *Podpora stabilizace ohrožených rodin II*. První projektu projekt bude zaměřen zejména na klienty pobývajících v městské části Brno-střed, zatímco **předkládaný projekt se zaměřuje zejména na klienty městských částí Brno-sever, Brno-jih, Brno-Židenice a Brno-Královo Pole a dále na posílení spolupráce a navýšení**

efektivnosti rodinných intervenčních sítí. V rámci zachování principu sociální služby jsou oba projekty dimenzovány tak, aby jejich kapacity dokázaly reagovat také na zakázky obyvatel ostatních městských částí.

Při přípravě projektu proběhlo řádné zjišťování potřebnosti jednotlivých služeb pracujících s rodinami. Výše zmíněné městské části nadimenzovaly dle své praxe poptávku po jednotlivých službách (viz níže jednotlivé aktivity projektu), přičemž poptávka čtyř posledně zmíněných městských částí (Brno-sever, Brno-jih, Brno-Židenice a Brno-Královo Pole) činí přibližně polovinu z celé poptávky, např. poptávka po mediaci činí u těchto městských částí celých 54 % z celkové poptávky všech pěti uvedených městských částí, u manželské a rodinné poradny pak 51 %.

V roce 2016 zaevidovaly OSPOD Brno-sever, Brno-jih, Brno-Židenice a Brno-Královo Pole nově celkem 920 případů. Počet dětí umístěných do náhradní rodinné péče, forma péče jiné osoby, byl 43. Do zařízení pro výkon ústavní výchovy bylo umístěno 55 dětí a do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc 58 dětí. Celkem bylo v uvedených městských částech v daném roce odebráno z péče rodičů 63 dětí.

Předkládaný projekt si proto klade za cíl zefektivnění systému práce s rodinou na území města Brna, propojení jednotlivých aktérů v přímé práci s rodinou a rozšíření nabídky/kapacity aktivit zaměřených na práci s rodinou, a především jejich zpřístupnění dané cílové skupině.

Do realizace projektu jsou přímo zapojeny tyto subjekty:

- Odbor sociální péče MMB
- městské části Brno-sever, Brno-jih, Brno-Židenice a Brno-Královo Pole, na jejichž území jsou identifikovány sociálně vyloučené lokality
- DROM, romské středisko (partner s finančním příspěvkem)
- Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace (partner s finančním příspěvkem)

Projekt je koncipován na tři roky, předpokládaná realizace je od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020.

Prozatím není v rámci projektu předpokládán vznik nových funkčních míst na MMB, bude však ještě upřesněno.

Nositel projektu v souladu s Metodikou implementace projektů (spolu)financovaných z evropských fondů a národních programů bude **Odbor sociální péče MMB.**

Struktura výdajů projektu „Podpora stabilizace ohrožených rodin II.“ (včetně DPH)		
Celkové výdaje projektu	20 000 000 Kč	100 %
Nezpůsobilé výdaje	0 Kč	0 %
Způsobilé výdaje	20 000 000 Kč	100 %
Celková dotace	19 000 000 Kč	95 %
- z toho město Brno	7 729 200 Kč	38,65 %
- z toho DROM	3 006 275 Kč	15,03 %
- z toho Centrum sociálních služeb	8 264 525 Kč	41,32 %
Kofinancování celkem	1 000 000 Kč	5 %
město Brno vč. kofinancování partnerů	1 000 000 Kč	5 %

Předpokládaný rozpočet na aktivity města Brna je ve výši **8 136 000 Kč**. Výše dotace pro město Brno je 95 %, tj. **7 729 200 Kč**. Kofinancování projektu je předpokládáno v celkové výši **1 000 000 Kč** a bude hrazeno z Fondu kofinancování projektů.

Stanoviska dotčených orgánů:

Komise sociální, zdravotní a prorodinné politiky RMB na svém 33. zasedání konaném dne 18. 5. 2017 materiál doporučila ke schválení.

Hlasování: 6 - pro, 0 - proti, 0 - se zdržel/ z 11 členů. Usnesení bylo přijato.

MUDr. Drbal	Mgr. Bednaříková	JUDr. Sýkorová	Mgr. Ing. Vondráčková	Ing. Bohuňovská	Bc. Humpolíček	Mgr. Štáverka	Bc. Freund	MUDr. Parák	MUDr. Rychnovský	Mgr. Oplatek
pro	pro	nehlasovala	pro	pro	nehlasoval	omluven	pro	omluven	omluven	pro

Výbor implementace projektů EU projednal materiál dne 9. 6. 2017.

bude přílohou usnosení

Posouzení projektu se skládá z těchto částí:

1. Záměr projektu

- a) Obecné údaje
- b) Legislativní a strategický průběh, popis projektu
- c) Financování

2. Analýza dotačních příležitostí

PROJEKTOVÝ ZÁMĚR – část A.
A .1. PŘEDKLADATEL
1. Plný název předkladatele projektu: Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 1, 601 67 Brno
2. Právní statut: statutární město (dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích)
A. 2. KONTAKTNÍ OSOBA A PARTNEŘI PROJEKTU
1. Nositel projektu: Odbor sociální péče MMB
2. Jméno kontaktní osoby (nositele): Mgr. Marie Pařilová
3. Adresa, telefon, mobil, e-mail, webová stránka kontaktní osoby: Odbor sociální péče MMB Koliště 19 602 00 Brno tel: 542 173 742 e-mail: parilova.marie@brno.cz
4. Přehled partnerů participujících na projektu: DROM, romské středisko Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace
5. Adresa, telefon, mobil, e-mail, webová stránka partnerů na projektu: DROM, romské středisko Hvězdová 906/9 602 00 Brno tel.: 545 211 576 e-mail: drom@drom.cz www: http://www.drom.cz   Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace Sejkorova 2723/6, 636 00 Brno telefon: 541 421 911 e-mail: info@cssbrno.cz www: http://www.css.brno.cz
6. Způsob spolupráce partnerů na projektu: Nositelem projektu je <u>Statutární město Brno</u>. V rámci MMB bude zapojen Odbor sociální péče jako nositel projektových aktivit a realizátor: • Posílení spolupráce a navýšení efektivity rodinných intervenčních sítí na území města Brna. • Zavedení pozic Rodinných asistentů prostřednictvím městských částí. Rodinní asistenti budou zaměstnanci MČ, na jejichž území je identifikována sociálně vyloučená lokalita Zapojeny budou čtyři městské části, a to Brno-sever, Brno-Židenice, Brno-Královo Pole a Brno-jih

Partnerem projektu je příspěvková organizace DROM, romské středisko. Partner bude odpovídat především za realizaci:

- Sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Partnerem projektu je Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace. Partner bude odpovídat především za realizaci a vznik/rozšíření těchto aktivit:

- Manželská a rodinná poradna;
- Mediační centrum;
- Asistované setkávání rodiče s dětmi a asistované předávání dětí.

Zástupci zapojených organizací se budou scházet na pravidelných koordinačních schůzkách. Partneři budou vzájemně propojeni, toto propojení bude podněcovat metodický garant a koordinátor na Odboru sociální péče MMB, jednotlivé služby budou pro klienty dostupné a navazující. S vedoucími pracovníky městských částí je projednána spolupráce a předpokládáme uzavření memoranda o spolupráci v projektu. S partnery projektu bude uzavřena partnerská smlouva.

Stěžejní roli pro propojení jednotlivých aktivit projektu má mj. spolupráce s OSPOD, která je již vyjednána s vedoucími pracovníky OSPOD i s vedením zapojených městských částí.

A. 3. VŠEOBECNÉ INFORMACE O PROJEKTU

1. Název projektu:

Podpora stabilizace ohrožených rodin II.

2. Umístění projektu:

Město Brno

3. Cíle projektu, jeho účel:

Cílem projektu je stabilizace rodin prostřednictvím posilování roviny vztahové, emocionální, výchovné i sociální. Rodiny budou směřovány k udržování a vytváření zdravého rodinného prostředí a v souvislosti s tím bude snižován počet dětí v ústavní výchově a budou posilovány podmínky pro jejich návrat do rodin.

4. Výchozí stav:

V současné době není dostatečně intenzivní přímá práce s dysfunkčními a neúplnými rodinami, které jsou zpravidla v evidenci OSPOD. Spolupráce mezi jednotlivými aktéry je u dané cílové skupiny nefunkční. Z principu sociálních služeb pracují NNO s motivovanými klienty na bázi dobrovolnosti, zatímco OSPOD pracují se všemi bez rozdílu. A především se mnohdy odlišuje zakázka, se kterou pracují pracovníci OSPOD, a kterou žádá klient od NNO. Mnohé rodiny v tomto současném systému zůstávají bez potřebné míry podpory.

Nedostatečná komplexnost přímé práce s rodičem/rodiči zaměřená na „zkompetentňování“ a nácvik praktických dovedností a schopností potřebných pro péči o dítě vede k pokračování zanedbávání péče, které může ústít až odebráním dítěte z péče rodičů.

Jakmile je dítě odebráno z péče rodičů do ústavní výchovy, jakožto i do ochranné výchovy, je zapotřebí intenzivní práce s rodiči pro nápravu rodinného systému, aby se dítě mohlo vrátit co nejdříve zpět, pokud je to v jeho zájmu. Potřeby pro intenzivnější práci s klienty jsou

popsány již výše, přičemž kromě zintenzivnění práce s klienty je zapotřebí také pracovat s motivací rodin ke spolupráci.

Jak z důvodu odebrání dítěte z péče rodičů, tak i vlivem mnoha dalších faktorů (závislosti, zdravotní problémy v rodině, výchovné problémy, konflikty, ztráta bydlení a další) jsou narušovány vztahy v rodině. V současné době není vztahové poradenství, především prostřednictvím Manželských a rodinných poraden, využíváno danou cílovou skupinou, neboť klientela má specifické potřeby, které v současné chvíli nejsou pokryty, např. potřeba okamžitého řešení aktuální situace, specifický přístup ke klientovi, specifické komunikační vzorce apod.

5. Předpokládané výsledky projektu:

Zefektivnění systému práce s rodinou. Vznik „Metodiky spolupráce prorodinných institucí na území města Brna“, tj. metodiky systémových opatření a doporučení pro přímou práci s danou cílovou skupinou, přičemž se předpokládá implementace výstupů do koncepčních a strategických dokumentů města Brna, ale také její praktické využití, především systémových opatření, při přímé práci s klienty.

Rozšíření nabídky aktivit zaměřených na práci s rodinou, a především jejich zpřístupnění dané cílové skupině. Vybudování kapacit rodinných asistentů při OSPOD městských částí, v nichž je identifikována sociálně vyloučená lokalita. Dále posílení kapacit sociálně aktivizačních služeb ve městě Brně prostřednictvím nově registrované sociální služby při DROM, romské středisko s cílem podpory intenzivní práce s rodinami sociálně vyloučenými či ohroženými tímto vyloučením. Rozšíření současných poradenských zařízení s širokou nabídkou služeb specializovanou na manželské a rodinné poradenství, asistované kontakty rodičů s dětmi a asistované předávání dítěte/děti mezi rodiči. Vznik mediačního centra pro umožnění řešení konfliktních situací v rodině pomocí komunikace mezi znesvářenými stranami za podpory mediátora a v bezpečném prostředí. Pro podporu implementace výstupů z přímé práce s rodinami budou realizovány multidisciplinární týmy, především formou expertní případové konference.

6. Předpokládané dopady projektu:

Stabilita rodin v rovině vztahové, emocionální, výchovné i sociální. Existence efektivního systému práce s rodinou sociálně vyloučenou a ohroženou sociálním vyloučením a také funkční systém ve vztahu ke zdraví. Propojení a zasíťování relevantních a důležitých aktérů. Efektivní a kvalitní spolupráce jednotlivých institucí, které aktivně vstupují do rodinného prostředí (OSPOD, MČ, NNO, ZŠ, MŠ a další). Komplexní práce s rodinami. Inovativní pojetí poradenských zařízení. Posílené kapacity služeb (včetně zkvalitnění vlastní činnosti), které jsou schopné situace adekvátně a efektivně řešit.

Dopady přímé práce s klientelou budou především ve zkvalitnění života rodiny, zlepšení celkové situace rodiny a také zlepšení schopností, dovedností a kompetencí rodičů ve vztahu k péči o děti. Zároveň snížení počtu dětí odebíraných z péče rodičů. Zvýšení stability rodinného prostředí pro návrat odebíraných dětí/dítěte a udržení tohoto pozitivního stavu. Kvalitnější komunikace mezi rodinou a dalšími institucemi (např. škola, ÚP).

7. Cílové skupiny:

Rodiny s dětmi, resp. osoby starší 15 let a jejich děti, které jsou sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením a pobývající na území města Brna, se zvláštním zaměřením na městské části, kde jsou identifikovány sociálně vyloučené lokality:

- Rodiny, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci;

- Rodiny se specifickými potřebami – vícedětné, neúplné, v systému náhradní rodinné péče, rodiny národnostních menšin a etnik;
- Rodiny v evidenci OSPOD;
- Rodiny, u jejichž členů lze zaznamenat rizikové chování či sklon k němu;
- Rodiny, které mají snížené možnosti a kompetence ve vztahu k rodičovství, chodu domácnosti, hospodaření, zaměstnanosti apod.

PROJEKTOVÝ ZÁMĚR – část B.

B. I. POPIS PROJEKTU

1. Jednotlivé aktivity projektu:

KA 01 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (DROM, romské středisko, p. o.)

V rámci aktivity bude organizací DROM, romské středisko poskytována nově registrovaná sociální služba „Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi“. Cílem služby je zkvalitnění života rodin s dětmi žijících v brněnských sociálně vyloučených lokalitách, tzn. podpora a rozvoj schopností a dovedností, sociálních dovedností a kompetencí rodičů, jejich aktivizace k sociálnímu začleňování a sociální sanaci.

Činnosti:

a. Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti

- pracovně výchovná činnost s dospělými (např. podpora a nácvik rodičovského chování včetně vedení hospodaření, udržování domácnosti, podpora a nácvik sociálních kompetencí v jednání na úřadech, školách, školských zařízeních);
- zajištění podmínek a poskytnutí podpory pro přiměřené vzdělávání dětí (např. doprovázení rodiče s dítětem do školského zařízení, podpora rodičovských kompetencí, praktických dovedností ve vztahu ke vzdělávání dětí a motivaci dětí ke vzdělávání);
- zajištění podmínek pro společensky přijatelné volnočasové aktivity (pomoc při volbě vyhovujících volnočasových aktivit, asistence při finančním zajištění těchto aktivit apod.).

b. Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:

- doprovázení rodiny do školy, školského zařízení, k lékaři, na zájmové aktivity a zpět, zprostředkování komunikace rodiny a jejich členů s pracovníky OSPOD, s kurátory či pracovníky sociálních odborů a institucí.

c. Sociálně terapeutické činnosti:

- sociálně terapeutické činnosti, jejichž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob;
- podpora při hledání sociálních vazeb, pomoc při hledání zaměstnání při řešení zadlužení nebo jiných ekonomických problémů, pomoc při hledání a zprostředkování vhodného bydlení;
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí;
- pomoc při vyřizování běžných záležitostí (např. pomoc při založení bankovního účtu, při zajištění dětského pobytu pro dítě apod.);
- pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou, pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování (preventivní opatření odebrání dětí z rodin, rodinné poradenství apod.);
- poradenství v oblasti bydlení;
- finanční poradenství;
- poradenství v oblasti zaměstnanosti.

d. Rodinné konference

Jedná se o setkání rodiny a dalších osob okolo rodiny (příbuzní, sousedé, přátelé, zástupci komunity atd.) s cílem společně najít řešení problému v rodině tak, aby bylo zajištěno bezpečí dítěte a posílily se kompetence samotných členů rodiny. Pojmeme rodinná konference rozumíme celý proces, který začíná nabídkou rodinné konference rodině, rozšiřováním kruhu

blízkých, organizací konference až po samotné setkání rodiny. Výstupem rodinné konference je přehledný a všemi přijatelný plán, který představuje oporu pro další kroky rodiny i odborníků v péči o dítě.

Průvodcem celého procesu je nezávislý koordinátor, který není nijak zainteresován na výsledku řešení a nemá žádný vliv na obsah plánu. Nutná je kvalitní přípravná fáze (trvajících 4-6 týdnů) v této části navštěvuje koordinátor všechny členy rodiny osobně, vysvětluje princip rodinného setkání a motivuje dotyčné k účasti. Klíčová fáze je soukromá rodinná porada, kdy rodina zůstane sama bez odborníků i koordinátora.

Realizační tým – výše úvazku:

- Sociální pracovník – 1,5
- Metodický vedoucí – 0,1
- Právník – 0,1
- Koordinátor rodinných konferencí DPP
- Administrátor rodinných konferencí DPP
- Supervizor DPP

Indikátory:

- Celkový počet účastníků/účastníci (intenzivní podpora): 45 rodin
- Využívání podpořených služeb (podpora v nižší intenzitě): 50 rodin

KA 02 Rodinní asistenti (město Brno)

Rodinný asistent (dále jen RA) bude zaměstnán přímo na dané městské části, pro operativní spolupráci na jednotlivých případech příslušného OSPOD. Práce bude probíhat v rodinách s dětmi, které jsou v evidenci OSPOD, v rodinách, kterým bylo dítě odebráno jako podpora návratu dítěte zpět do rodiny, je-li to vzhledem k okolnostem žádoucí, ale také bude realizována depistáž pro včasné zachycení problémů a tím předcházení odebrání dítěte. Kapacity pracovníků OSPOD, NNO i sociálních pracovníků působících na Magistrátě města Brna (dále jen MMB) jsou dlouhodobě vytíženy a je zapotřebí posílení. RA operativně vyplní prostor mezi OSPOD a NNO či sociálními pracovníky MMB, neboť právě v tomto prostoru se nachází mnohé rodiny, které potřebují intenzivnější podporu a provázení. Tj. tam, kde pracovníce OSPOD s rodinou naznají, že je zapotřebí intenzivnější podpora, ovšem spolupráce s NNO či pracovníky města nemůže být ihned navázána (z různých důvodů). Dalším důvodem k zavedení těchto pozic přímo na městských částech je rozdílnost zakázky, kterou identifikuje pracovník OSPOD, a kterou identifikuje sám klient, přičemž NNO pracují s klienty na bázi dobrovolnosti a na zakázce klienta. Prostřednictvím RA bude zachována dobrovolnost, ovšem zakázka bude definována ze všech tří stran – klient, OSPOD a RA. Koordinátorem případu tak zůstává pracovník OSPOD a zároveň má okamžitou zpětnou vazbu o práci s rodinou od RA.

Cílem práce RA bude stabilita rodiny či její motivace k dlouhodobé spolupráci prostřednictvím dalších sociálních služeb (sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, dluhová poradna, a další vždy dle individuálních potřeb dané rodiny).

Vytvořením těchto funkčních pozic si klademe za cíl zintenzivnění práce s rodinami, neboť spolupráce s NNO není vždy dostatečně flexibilní a rychle nastavitelná dle aktuální potřeby rodiny, a zároveň sociální pracovník OSPOD vzhledem k vytíženosti nemůže do rodiny docházet čteněji.

Dále bude podpořena náprava narušených vztahů v rodině, především se zaměřením na výchovu dětí v rodině (výchovné problémy, plnění povinné školní docházky, trávení volného času, zadluženost domácnosti a další).

Náprava nedostatečné péče o dítě, která je mnohdy právě důvodem spolupráce rodiny s pracovníky OSPOD, bude Rodinnými asistenty podpořena především zaměřením na nedostatečné rodičovské kompetence, plánování režimu dne a jeho dodržování, trávení volného času, docházka do školních zařízení, vedení a hospodaření domácnosti (např. svačiny dítěti do školy, hygienické návyky).

Realizační tým – výše úvazku:

- Rodinný asistent Brno-sever – 2,0
- Rodinný asistent Brno-jih – 1,0
- Rodinný asistent Brno-Židenice – 1,0
- Rodinný asistent Brno-Královo Pole – 1,0

Indikátory:

- Celkový počet účastníků/účastníci (intenzivní podpora): 150 (10 rodin ročně na 1 rodinného asistenta)
- Využívání podpořených služeb (podpora v nižší intenzitě): 900 (60 rodin ročně na 1 rodinného asistenta)

KA 03 Manželská a rodinná poradna (Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace)

Vybudováním Manželské a rodinné poradny rozšíříme stávající síť poskytovaných služeb sociálního poradenství dle zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., paragrafu 37. Tímto rozšířením řešíme zlepšení dostupnosti odborného sociálního poradenství pro rodiny v tíživé a krizové situaci – výchova dětí, výchovné problémy, vztahové problémy, negativní partnerské, rodinné a mezilidské vztahy.

Při první konzultaci začne pracovník poradny s klientem projednávat jeho představy, očekávání a cíle, kterých chce ve spolupráci s poradnou dosáhnout. Na základě této domluvy se formuluje tzv. cíl (popis žádaného cílového stavu, k němuž má spolupráce vést; během spolupráce se cíl může vyvíjet či měnit) a zakázka (popis způsobů dosažení cíle – co pro to může udělat poradce a co klient, podle vývoje situace se aktualizuje, může zachycovat konkrétní kroky). Dosahování cíle je průběžně vyhodnocováno. Klienti se až na výjimečné případy (např. nařízení OSPOD) svobodně rozhodují o zahájení i ukončení spolupráce, k němuž mohou přikročit i bez udání důvodu.

Konzultací se může účastnit jednotlivec, pár, rodina či skupina. Klienti určují obsah konzultací, spolu s poradcem domlouvají, kdo se konzultací účastní, v rámci možností poradny si vybírají konkrétního pracovníka a termíny konzultací.

Stávající manželské a rodinné poradny na území města Brna disponují nedostatečnou kapacitou, s níž souvisí dlouhé objednací lhůty – tato situace může vést k prohlubování problémů, vyhocení kritického stavu v ohrožených rodinách, ztrátě motivace krizovou situací řešit a možného potencionálního rozpadu rodin. Dle statistik uvedených ve Zprávě o činnosti příspěvkové organizace je patrná zvyšující se poptávka o poradenství – v roce 2016 se jedná oproti roku 2015 nárůst o 4% vedených případů a o 13 % uskutečněných intervencí. Oproti roku 2014 se počet intervencí zvýšil o 23 %.

Zřízení a vybudování nové Manželské a rodinné poradny nám umožní navázání partnerské spolupráce s OSPOD v dané lokalitě s cílem operativně a efektivně řešit situaci v ohrožených rodinách. Nově zřízená Manželská rodinná poradna bude mít formu kombinovanou, tzn. ambulantně-terénní, což umožní nastavit efektivní formu pro řešení problémů v rodinách s vztahovou krizí.

Vizí poradny je ve formě ambulantní zejména spolupracovat s pracovníky s OSPOD a být k dispozici pro jejich klientelu, které budou službu poradenství doporučovat či nařizovat. Terénní formu budeme poskytovat přímo ve vyloučených lokalitách, pracovníci budou chodit do terénu a klienty sami oslovovat a motivovat je k využití služby, stejně tak dávat informace i ostatním poskytovatelům služeb. Pracujeme s predikcí, že pro část klientů bude snazší navázání důvěry k pracovníkovi v přirozeném prostředí. Po vytvoření partnerství je samozřejmě možné přejít do ambulantní formy.

V rámci této kombinace sociální pomoci se budeme ve výstupu snažit vyřešit a vytvořit zdravé rodinné prostředí v ohrožených rodinách a v souvislosti s tím snižovat počet dětí v náhradní rodinné péči.

Cílem je zefektivnit spolupráci s OSPOD a zredukovat rizika sociálně patologických jevů na úrovni rodiny i společnosti. Dále je naší snahou, posílení a stabilizace vztahů v rodinách a partnerském životě prostřednictvím odborných intervencí. Cílem a snahou Manželské a rodinné poradny je vytvoření zdravého rodinného prostředí v ohrožených rodinách a v souvislosti s tím chceme snižovat počet dětí v náhradní rodinné péči.

Realizační tým – výše úvazku:

- Vedoucí služby – 0,3
- Psycholog – 1,0
- Sociální pracovník – 0,5

Indikátory:

Celkový počet účastníků/účastníci (intenzivní podpora): 15

Využívání podpořených služeb (podpora v nižší intenzitě): 150

KA 04 Mediační centrum (Centrum sociálních služeb)

Mediační centrum dává možnost klientům řešit konfliktní situaci v rodině pomocí komunikace mezi znesvářenými stranami prostřednictvím osoby mediátora, a to dosažením písemné dohody mezi oběma stranami. Mediace je proces, ve kterém nestranní mediátoři pomáhají klientům vést konstruktivní rozhovor v neutrálním prostředí, zaměřuje se na urovnání vztahů uvnitř rodiny, vyjasnění a sladění výchovných přístupů k dětem a zefektivnění vzájemné komunikace.

Mediační centrum nabízí klientům řešení situace prostřednictvím tzv. týmové mediace (mediátor vede rozhovor s klientem a mediátorka s klientkou, poté mediátoři reflektují získané informace – nehájí žádného klienta, ale nabízejí zpětnou vazbu. Následně pak moderují rozhovor mezi partnery a dávají podněty ke konstruktivnímu řešení).

Fáze mediace:

- Zahájení mediace – úvodní slovo, atmosféra důvěry, vysvětlení procesu mediace;
- Získání informací – klienti sdělují informace, mediátor naslouchá, pokládá otázky;

- Porozumění zájmům – prostor pro vzájemnou komunikaci mezi klienty;
- Hledání řešení – snaha ke kooperativnímu přístupu mezi klienty;
- Vytváří a sepsání dohody – soupis řešení konfliktu;
- Závěrečné slovo – shrnutí procesu, ocenění dosažení výsledku.

Jedno mediační setkání trvá zpravidla 3 hodiny. Nelze dopředu odhadnout, kolik setkání bude třeba, někdy stačí jedno, jindy je lepší mít víc času a setkat se víckrát. Hlavním cílem mediačního centra je především zajistit a dosáhnout vztahové stability v rodinách prostřednictvím mediačních setkání za účelem vytvoření zdravého prostředí pro vývoj dětí.

Cíle mediace:

- Zvládnutí konfliktní situace;
- Pomoci klientům pochopit situaci a vlastní zájmy;
- Pomoci klientům pochopit podstatu konfliktu;
- Poskytnout model pro řešení konfliktu v budoucnu;
- Vytvořit jasně formulovanou dohodu.

Mediační centrum neřeší spory trestně právní, ale zaměřuje se na rodinnou mediaci, zejména klientů OSPOD. Klienty centra se mohou stát rodiny, jejich členové nejsou schopni sami konfliktní situaci v rodině řešit. Mediační centrum spočívá v tom, že mezi znesvářené strany vstoupí třetí, nezávislá osoba – mediátor/mediátoři – která se stává prostředníkem ke smírnému, kompromisnímu řešení sporných otázek a vzniklých sporných situací v oblasti rodinného či partnerského soužití. Mediační centrum umožňuje mimosoudní řešení konfliktů v oblasti rozvodů a rozchodů. Nabízí pomoc při zodpovědném nastavení porozvodových, případně porozchodových pravidel, ale zajišťuje i možnost společného řešení konfliktu v oblasti mezigeneračního rodinného soužití.

Mediace nemůže nahradit ani suplovat rodinnou terapii v manželských poradnách, může ji však efektivně doplnit nebo na ni navázat.

Klientem centra se mohou stát na doporučení klienti jiných služeb, budeme činnost centra propagovat letáky a informacemi, stejně tak centrum bude intenzivně spolupracovat s OSPOD a s jejich klienty, kterým službu mediace doporučí či nařídí.

Pracovníci mediačního centra nebudou pracovat v režimu sociální služby.

Realizační tým – výše úvazku:

- Vedoucí služby – 0,2
- Mediátor – 2,0

Indikátory:

Celkový počet účastníků/účastníci (intenzivní podpora): 10

Využívání podpořených služeb (podpora v nižší intenzitě): 50

KA 05 Asistované setkávání rodiče s dětmi a asistované předávání dětí (Centrum sociálních služeb)

V rámci této aktivity vznikne odloučené pracoviště Krizového centra pro děti a dospívající, Hapalova 4, Brno, které provozuje Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace. Toto pracoviště bude speciálně zaměřeno na problematiku asistovaného setkávání, případně

asistovaného předávání, neboť stávající pracoviště není schopno z důvodu omezených kapacit reagovat na zvyšující se poptávku.

Asistované setkávání spočívá v podpoře rodiny v situaci, kdy nedochází k pravidelnému či bezpečnému kontaktu dítěte s rodičem. Asistovaná setkání poskytují možnost navázání, rozvíjení či udržení vazeb a kontaktu mezi dítětem, které je v péči jednoho z rodičů a rodičem, který dítě nemá ve výlučné péči. Jedná se o dlouhodobou odbornou práci s dítětem a jeho rodičem, která umožňuje dítěti vyrovnat se s aktuální životní situací vzhledem k jeho vývojovým a vztahovým potřebám. Průběh asistovaných setkání je velmi individuální a odvíjí se od věku a potřeb dítěte, možností rodičů a aktuální situací mezi rodiči.

Cílem asistovaných setkání je nejen umožnit, aby k setkání došlo, ale také směřovat vývoj situace k pozitivním změnám, tj. k tomu, aby k setkávání dítěte s nepečujícím rodičem docházelo v přirozeném prostředí (pokud je to možné). Ideálně setkání probíhá 1 hodinu týdně nebo 2 hodiny za čtrnáct dní. Snahou pracoviště bude nabízet možnost setkávání i v sobotu.

Maximální možnou délku trvání Asistovaného setkávání nelze vždy přesně stanovit (individuálně dle jednotlivých případů), vhodná doba je však 3 měsíce, kdy již je jasné, zda asistované setkávání plní svůj účel. Poté je vhodné rozhodnout ve spolupráci s OSPOD a rodiči o další formě kontaktů rodiče s dítětem.

V roce 2015 Krizové centrum mělo založených 17 spisů týkajících se asistovaného setkávání, předávání nebylo žádné. V roce 2016 se zvýšila poptávka o tyto služby a to až 100 násobně, proběhlo zde 38 případů týkajících se setkávání a jeden případ předávání. V roce 2017 nyní evidujeme 27 případů setkávání, z nedostatečné kapacity pracovníků nyní dochází k odmítání zájemců, aktuálně máme 7 žádostí v pořadí. Také probíhá 1 předávání a u dalšího případu se čeká na stanovení soudu. Z naší statistiky je patrné zvyšující se zájem o tyto služby, a to zejména ze strany OSPOD a soudu.

Vzhledem k tomu, že se ve většině případů jedná o porozchodové nebo porozvodové situace, které velmi negativně ovlivňují kooperaci rodičů v případě péče o dítě, a které mají negativní vliv na vývoj dítěte, tak se velmi osvědčila možnost nabídnout rodiči či rodičům samostatné konzultace a poradenství.

Vznikem tohoto pracoviště dojde k poskytování nejen asistovaného setkávání, ale také manželského poradenství či párové terapie, pro rodiny využívající služeb asistovaného setkání či asistovaného předávání.

Realizační tým – výše úvazku:

- Psycholog – 1,0
- Sociální pracovník – 0,5

Indikátory:

Celkový počet účastníků/účastníci (intenzivní podpora): 15

Využívání podpořených služeb (podpora v nižší intenzitě): 35

KA 06 Posílení spolupráce a navýšení efektivity rodinných intervenčních sítí na území města Brna (město Brno)

Obsahem této aktivity je zlepšení spolupráce institucí, které svým působením vstupují do prostoru rodiny. Tato aktivita je postavena na vytvoření multidisciplinárních týmů, které budou v rámci setkávání řešit jednotlivé otázky spolupráce v procesu od zachycení klienta (jeho oslovení), přes aktivity řešení zakázek až po ukončení spolupráce.

V počátku projektu budou jmenováni stálí členové skupiny – zástupce OSPOD, NNO, Pedagogicko-psychologické poradny, zástupci OSP MMB, Městské policie, PČR, zástupci OŠMT MMB, OZ MMB atd. Výstupem šesti setkání (každý půlrok jedno setkání), která budou vždy odborně facilitována, bude kromě průběžného zlepšování případové spolupráce i písemný výstup v podobě *Metodiky spolupráce prarodinných institucí na území města Brna*. Obsah tohoto textu budou tvořit témata, která budou řešena v rámci setkávání multidisciplinárních týmů. Tyto texty budou odborně garantovány tematickými experty a metodickým garantem (zaměstnanec OSP). S průběžnými výsledky spolupráce i projektu budou seznamováni členové příslušných komisí orgánů města Brna, přičemž i členům těchto komisí bude dáván prostor k připomínkám a obsahovým úpravám. V rámci spolupráce s rodinami bude text přímo řešen i se zástupci cílové skupiny.

Cílem této aktivity je zvnitřnění jednotných postupů řešení odlišných problémů napříč institucemi města Brna a posílení návazné spolupráce tak, aby veškeré intervence do rodinného prostředí byly nejen účinné v daný okamžik, ale zdravé řešení bylo dlouhodobě udržitelné, tj. nedocházelo k navracení se do nepříznivé sociální situace.

Realizační tým:

- Metodický garant – 0,6
- Koordinátor projektu – 0,25
- Facilitace – 5 DPP

Indikátory:

- Metodika spolupráce prarodinných institucí na území města Brna

2. Časová náročnost projektu:

3 roky

Předpokládaný termín realizace: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2020

3. Indikátory:

Celkový počet účastníků/účastníci: 141 (rodiny budou postupovat službami, tj. komplexní práce s rodinou)

Využívání podpořených služeb: 1 185

Metodika spolupráce prarodinných institucí na území města Brna

Indikátory budou konkretizovány při přípravě projektové žádosti.

Hrubý rozpočet na celou dobu trvání projektu: 20.000.000 Kč.

Město Brno bude disponovat částkou cca **8.136.000 Kč** a zodpovídá za realizaci KA 02 a KA 06, které zahrnují zejména:

- pozice metodického garanta (0,6 úvazku) ze stávajících kapacit OSP
- pozice koordinátora projektu (0,25 úvazku)
- pozice rodinných asistentů (5,0 úvazků) jako nově zřízené pozice na zapojených městských částech
- vzdělávání a supervize rodinných asistentů
- evaluace projektu
- Facilitace 5 DPP

Partner projektu DROM, romské středisko bude disponovat částkou cca **3.164.500 Kč** a zodpovídá za realizaci KA 01

Partner projektu Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace bude disponovat částkou cca **8.699.500 Kč** a zodpovídá za realizaci KA 03, KA 04 a KA 05.

B. 2. STRATEGICKÝ A LEGISLATIVNÍ PRŮMĚT

1. Soulad se Strategií pro Brno:

Ano

2. Soulad s odvětvovými koncepčními dokumenty MMB:

Projekt je v přímém souladu se Strategickým plánem sociálního začleňování města Brna. Krom toho jsou tyto chybějící aktivity popsány i v rámci Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb. Mimo dané jsou jednotlivé oblasti řešení pojmenovávány i v dalších koncepčních a strategických materiálech pro oblast školství, oblast rodiny, oblast prevence atd.

3. Soulad s územním plánem města Brna:

nerelevantní

4. Legislativní audit:

nerelevantní

PROJEKTOVÝ ZÁMĚR – část C.

C. 1. FINANCOVÁNÍ

1. Rozpočet na celou dobu trvání projektu:

fáze	v Kč	Výdaje na projekt		Příjmy z projektu
		investiční	provozní	
přípravná realizační provozní			20.000.000	
Celkem			20.000.000	

2. Možnosti financování			
v Kč	Částka	%	Upřesnění
Vlastní zdroje			
Rozpočet města	1.000.000	5	Fond kofinancování projektů
Ostatní veřejné zdroje			
EU	19.000.000	95	Operační program Zaměstnanost
Privátní zdroje			
jiné			
Celkem	20.000.000	100	
Rozdělení rozpočtu mezi partnery je součástí Analýzy dotačních příležitostí.			
C. 2. OSTATNÍ INFORMACE			
1. Majetkové poměry:			
Není třeba zkoumat			
2. Synergie:			
Projekt je synergický s dalšími realizovanými a plánovanými projekty v oblasti sociálního začleňování v rámci Strategického plánu sociálního začleňování města Brna pro období 2016 – 2019.			
3. Zajištění udržitelnosti projektu:			
OP Zaměstnanost nevyžaduje udržitelnost projektů. V rámci projektu vzniknou metodické podklady, které budou využitelné pro město i po skončení realizace projektu. Funkční místa budou na dobu určitou po dobu realizace projektu.			

Analýza dotačních příležitostí

Projekt **Podpora stabilizace ohrožených rodin II.** svojí náplní spadá do Operačního programu Zaměstnanost, prioritní osy Sociální začleňování a boj s chudobou, investiční priority Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnatelnosti.

Projekt bude podán ve výzvě č. **052 Podpora sociálního začleňování v SVL 3. výzva**, která byla vyhlášena 16. 1. a projekty lze předkládat od **1. 3. 2017 do 27. 8. 2017**.

Celkové náklady na projekt činí **20.000.000 Kč**, podle předběžné analýzy bude způsobilým výdajem celá částka, tj. nepočítá se s nezpůsobilými výdaji.

Dle dokumentace OPZ a výzvy je pro územní samosprávný celek, jako žadatele, míra poskytované dotace **95 %** způsobilých výdajů, což činí 19.000.000 Kč. Spolufinancování ve výši zbývajících **5 %** pak činí 1.000.000 Kč.

Rozpočet projektu

Projektu se účastní dva partneři s finančním zapojením, kteří jsou příspěvkovými organizacemi města Brna. Předpokládaný rozpočet je navržen následovně:

	Předpokládaný rozpočet	Míra dotace	Dotace	Míra spolufinancování	Spolufinancování
					1 000 000 Kč (spolufinancování včetně podílu partnerů)
Statutární město Brno	8 136 000 Kč	95 %	7 729 200 Kč	5 %	
DROM	3 164 500 Kč	95 %	3 006 275 Kč	0 %	0
Centrum sociálních služeb	8 699 500 Kč	95 %	8 264 525 Kč	0 %	0
CELKEM	20 000 000 Kč		19 000 000 Kč	0 %	1 000 000 Kč

Zdroje krytí projektu

Dle dokumentace OPZ je pro žadatele ze skupiny územních samosprávných celků aplikováno spolufinancování ve výši **5 %** z celkových způsobilých výdajů. Stejná procentní výše kofinancování je pak aplikována i na všechny partnery s finanční spoluúčastí. Spoluúčast města i partnerů bude hrazena z Fondu kofinancování projektů.

Statutární město Brno jako žadatel bude administrovat platby v rámci projektového partnerství. Základem bude partnerská smlouva, která bude upravovat práva a povinnosti mezi partnery (např. frekvence vzájemných plateb, na základě jakých podkladů budou platby probíhat, i případné sankce za nedodržení). Partnerská smlouva je povinnou přílohou Rozhodnutí o poskytnutí dotace a bude součástí materiálů předkládaných kolektivním orgánům v případě úspěšného posouzení žádosti o podporu.

Financování projektu bude probíhat ve formě ex-ante záloh.